הקשר השלישי

אסטוניה

שנה גרועה הייתה כפר הדייגים. בסתיו לא מצאו מספיק דגה ברשתות, ובאביב המזוות היו כבר ריקים. בשביל דייגים דגים הם כמו לחם לאיכר. אין דגה, כל הכפר רעב.
התאספו הדייגים והתחילו להתיעץ מה לעשות. עדיין לא הגיע זמן לצאת לים.
להשאר בבית בלי אוכל אי-אפשר. חשבו הדייגים, חשבו והחליטו לחפש את מזלם ולצאת לים.
"אולי הים ירחם עלינו. אולי נצליח לתפוס משהו ברשתות שלנו."

ודייג אחד אמר "אינני בטוח האם אלה רק סיפורים או אמת, אבל אומרים שהזקן קאאריל התיידד פעם עם בעלת הים עצמה. יתכן והוא יודע איך להשיג דגים."
"באמת נזכרתי" הוסיף דייג שני, הייתי עדין קטן אבל סבא סיפר שיש לקאאריל חפץ יקר כלשהו, שבכל עונה מושך אליו דגים. אולי כדאי ללכת לזקן. אולי יתן לנו אותו לשם מזלנו!"
קאאריל חי בקצה הכפר. פעם הוא היה דייג אמיץ ומוצלח. אך השנים מזמן כפפו את גבו

והוא הפסיק לצאת לים, וגם מהצריף שלו יצא רק לעתים רחוקות.
אך כשהדייגים דפקו בדלת הוא יצא לקראתם

ואמר "אני יודע, חברים, מדוע באתם אלי.
ואומר לכם כך: דייג טוב לא סומך על מזל
אלא על התבונה שלו ועל ידיו החזקות. ואתם
עושים דבר רע, יוצאים לים שלא בעונה
הנכונה, והים לא אוהב זאת. אבל טוב, אעזור

לכם, אזרו אומץ."
וקאריל הזקן הוריד מצווארו צעיף משי
והראה אותו לדייגים.
"ראו, שלושה קשרים על הצעיף. הקשר
הראשון יביא לכם רוח טובה. תתירו אותו
אחרי שתעלו את המפרש.
הקשר השני מושך את הדגה. תתירו אותו
אחרי שתטילו רשתות.
את הקשר השלישי אל תתירו אף פעם.
תתירו - תבוא עלכם צרה.

ועוד אומר לכם - תהיו מרוצים ממה שייתן
לכם הים. כמה שדגים יכנסו לרשת, תסתפקו
בכך. אל תטילו את הרשת בשנית."
"אל תחשוש, קאריל" ענה הדייגים "נעשה
כפי שאמרת. אנו מבטיחים."
"שימו לב. מילת איש-הים, מילה אמינה!"
אמר הזקן ונתן להם את הצעיף.
כל הלילה זיפתו הדייגים את הסירה והכינו

רשתות. לקראת הבוקר הכל היה מוכן.
הדייגים עלו על הסירה והתרחקו מהחוף.
תוך זמן קצר יצאו מהמפרץ והעלו את
המפרש. הקברניט הוציא את הצעיף שנתן
להם קאריל ואמר "נתיר עכשיו את הקשר
הראשון."

התיר את הקשר ורוח טובה התחילה לנשוב, מילאה את המפרש והסירה שטה קדימה. שטה טוב. בלי שנגעו בהגה חתכה את הים כמו בסכין. יצאה עמוק לים הפתוח. ואז הרוח

שקטה, המפרש התרוקן, הסירה נעמדה. "נראה שזה המקום שעליו דיבר קאאריל הזקן!" אמרו הדייגים "כאן נטיל רשתות שלנו." כולם ניגשו לעבודה. הטילו עוגן, פרשו את הרשת וזרקו לים.
"עכשיו נתיר את הקשר השני" קראו הדייגים. הקברניט הוציא את הצעיף של הזקן קאאריל והתיר את הקשר השני. וכשרק התיר אותו הים התעורר, על פני המים נראו עיגולים, המצופים של הרשתות התחילו לשקוע. הדייגים חיכו עד שכול סביב נירגע ואז התחילו להוציא את הרשת בזהירות. מעולם

הרשתות לא היו כה כבדות. בכל כוח משכו אותן הדייגים. בסוף קצה הרשת הופיע מעל פני המים. הרשת הייתה מלאת דגה. קשקשים כסופים הבריקו בשמש עד

שהעיניים כאבו מהזוהר.
"חד - שתיים" ציווה הקברניט, האנשים משכו את הרשת והדגה נשפכה לתוך הסירה.
"דיג טוב!" אמר אחד הדייגים "תודה

לקאאריל הזקן."
"כן, כן" אמר דייג אחר "אבל כדי שיספיק לנו לכל העונה אנו זקוקים לעוד שלושה יבולים כאלה. אולי, חברים, נטיל את הרשת בשנית?"
"מה אתך, מה אתך?" אמר דייג צעיר "זכור

מה שאמר לנו קאאריל. 'תסתפקו במה שייתן לכם הים'."
"כן, לזקנים ולצעירים לא נחוץ הרבה" חייך הקברניט "ואנו נתבייש אם נחזור הביתה בלי סירה מלאה עד הדופן."
והדייגים הטילו את הרשתות בשנית.
אך הפעם לא האיר להם המזל. הוציאו רשתות ריקות. אפילו דגיג קטן לא מצאו.
התעצבו הדייגים והקברניט אמר "זה בגלל שלא התרנו את הקשר השלישי שעל הצעיף של קאאריל הקן. ראיתם בעצמכם, זה לא צעיף פשוט. נשאר עוד קשר אחד. נתיר אותו ואז הסירה שלנו תהיה מלאה בדגה."
"אוי קברניט" אמר אז הדייג המבוגר ביותר "הרי קאאריל אמר לא להתיר את הקשר."
"נו, אתה כבר זקן ואצל הזקנים ידועה ממרה 'אל תנסה את מזלך שלוש פעמים'. ואנחנו אומרים אחרת 'טיפשים שבורחים מהמזל'."
"זה נכון" אמרו הדייגים "מילא! יהיה מה

שיהיה! הקברניט, תתיר את הקשר השלישי!"
הצעיף היה כבר מוכן בידי הקברניט. הוא משך את הקשר האחרון והתיר אותו. ואז הים התחיל לרעוש, גלים התרוממו מעבר לדופן הסירה, המצופים של הרשת התחילו לרקוד.

"הנה דגים!" קרא הקברניט "הרי אמרתי לכם."

שמחו כולם, בקושי חיכו עד שאפשר יהיה להוציא את הרשת. ושוב, כמו בפעם הקודמת הרשתות היו כבדות מאוד. אבל הדייגים הם עם חזק. ביחד משכו בחבלים והרימו את הרשת. אלא מה - ברשתות מצאו רק דג אחד, יחידי. היה זה זאב-מים גדול והזנב שלו היה קטוע, כאילו חתכו אותו בגרזן. "כמה מוזר" השתוממו הדייגים וברוגז זרקו אותו לתוך הסירה.

השמש כבר עמדה לשקוע בים. הגלים שקטו לפני השקיעה. ופתאום קולות מוזרים נשמעו בים. הדייגים הסתכלו סביב. "מי עוד נאלץ לצאת לים בשעה כזו?" חשבו. אך לא נראתה בים שום סירה אחרת.

"כנראה שחף קרא" אמר הקברניט.

ופתאום נשמע קול של קרן, כאילו רועה שקורא אליו את העדר שלו. ואחר כך קול נשי שאל "כולם בבית?"

וקול נשי אחר, צעיר, ענה "כולם בבית. רק התיש קטוע-זנב איננו."

ושוב נשמעה הקרן, חזק יותר וארוך יותר. זאב-המים בסירה התחיל לזרוק את גופו, לכל רוחבו פתח את לועו מלא שיניים ופיזר את כל הדגים. אבל הקברניט רק דחף אותו בנעל וקרא לחברים "הרימו עוגן! זה לא מוצא חן בעיניי. נברח מכאן מהר."

הדייגים הרימו עוגן וכוונו את הסירה לחוף שלהם.

אך איזה פלא! איך לא לחצו על המשוטים, הסירה לא זזה ממקומה. כאילו הים קפא, כאילו הסירה נדבקה למים. הדייגים חתרו ביחד והסירה לא התקדמה אפילו קצת. כל הלילה עמלו הדייגים. לפעמים זרקו את המשוטים כדי לנוח ושוב התחילו לחתור, הכל לשווא. כלום לא עזר. נראה היה ששום כוח לא יכול לזיז את הסירה.

עם שחר, כשרק האור הופיע במזרח, שוב נשמע קול מוזר "כולם התעוררו? כולם התאספו?"

"כולם התעוררו. כולם התאספו אבל התיש קטוע-זנב איננו ואיננו!"

שוב נשמע צליל הקרן וצלצלו פעמונים. ובסירה הדגים התחילו להתנועע. מתחתית הסירה זחל זאב-המים, פתח את פיו מלא השיניים והניע את הסנפירים.

"איזה יצור מוזר חסר מנוחה" אמר הקברניט. הוא חשב רגע "אולי הוא הסיבה לכל? אולי שם מחכים לו?"

הוא קם מהספסל, תפס את זאב-המים וזרק אותו מעבר לדופן. ואז, רחוק איפשהו, אולי מקרקעית הים, נשמע קול שמח "הביטו, הביטו! קטוע-זנב חוזר הביתה! כמה שהוא ממהר, מוציא בועות אוויר!"

יותר לא שמעו הדייגים דבר כי התחילה רוח

כל כך חזקה, גלים כל כך גבוהים עלו שהם לא יכלו לשמוע אפילו זה את זה. הסירה זזה ממקומה והגלים הסיעו אותה.

יום שלם שטו הדייגים בים סוער. הסירה

לפעמים עלתה גבוה על הגל, כאילו רצתה להגיע עד העננים, ולפעמים ירדה עמוק, כמעט עד קרקעית הים. סערה כזו לא זכרו גם הזקנים ביותר מבין הדייגים. ולקראת ערב התקרבה הסירה לאי כלשהו. הדייגים יצאו לחוף והוציאו את הסירה אל הגדה.
"איזה אי זה?" שאלו הדייגים זה את זה "לאן הביא אותנו הים?"
אז מאחורי הסלע יצא זקן נמוך קומה. גבו היה עקום לגמרי והזקן הגיע כמעט עד הקרקע.
"זה אי חיו-מה" אמר הזקן "לא פלא שאינכם מכירים אותו. רק לעתים רחוקות מגיע לכאן מישהו כשהים שקט."

הזקן הוביל את הדייגים לבית העץ שמאחורי הסלעים, עזר להם להתייבש ולהתחמם, האכיל אותם ואחר כך שאל "מי אתם? ולמה יצאתם לדוג כל כך מוקדם, לפני העונה?"
"מה יכולנו לעשות? המזוות שלנו ריקים, כל הכפר רעב" ענו הדייגים וסיפרו לזקן כל מה שקרה להם. רק דבר אחד לא אמרו, על כך שהתירו את הקשר השלישי בצעיף של קאאריל הזקן.

"פעם הכרתי את קאאריל שלכם. הוא היה דייג אמיץ ונבון. הים היה לו כמו בית. אתם יודעים לאן כיוון את הסירה שלכם? ישר למרעה של בעלת הים. שם היא רועה את הדגים. אך הדגים שלה ערמומים ונבונים, לעולם לא נכנסים לרשתות. הרשתות שלכם

תפסו את עדר הדגים שבאו מרחוק, כדי לרעות יחד עם דגים של בעלת הים. ואיך זאב-המים קטוע-זנב נפל לרשת שלכם קשה

לי להבין. במה הצלחתם לפתות אותו?"
רק אז הבינו הדייגים מאיזו צרה רצה להגן עליהם קאאריל, אך עדיין לא סיפרו דבר לזקן. קשה היה להם על הלב. הסערה בים נמשכה, הרוח שרקה בארובה ונתזי מים גדולים דפקו בחלונות. נראה היה שמזג האוויר הזה יימשך עוד ימים.
הזקן נתן להם לשכב בפינת הבית, על רשתות ישנות. הם נרדמו וישנו חזק. בבוקר הזקן העיר את הדייגים. הסערה עדיין השתוללה כמו קודם והגלים דפקו בסלעי החוף.

הדייגים היו מיואשים.
"מה נעשה?" שאלו את הזקן "לא נוכל אף פעם לצאת מכאן. ובבית מחכים ילדים רעבים."
"אל דאגה" ענה הזקן "אולי תצליחו לצאת. תנו לי רק את הצעיף של קאאריל הזקן."
באי-רצון הוציא הקברניט את הצעיף ונתן אותו לזקן. וזה הביט על הצעיף ונע בראשו.
"כבר ראיתי אותו. אבל זכור לי כי היו בו

שלושה קשרים. שניים אתם פתחתם, ואיפה השלישי?"
מה יכלו הדייגים לעשות? סיפרו את הכל ולא הסתירו דבר.
הזקן החמיר פנים. "אתם אנשי ים גרועים!" אמר "לא שמעתם בקולו של קאאריל הזקן

וגם אותי רציתם לרמות."
הדייגים התבישו, הורידו את ראשיהם.
"נו" המשיך הזקן "אני רואה שנענשתם. למען קאאריל הזקן, למען ילדיכם הרעבים, אעזור לכם."
הוא לקח את הצעיף, קשר בו קשר ואמר "דאגו שההבטחות שלכם יהיו אמינות וחזקות כמו הקשר הזה."
וכשרק משך חזק את הקצוות הקשר בצעיף הרוח אחרי החלון שקטה והגלים ירדו לתוך הים. כאילו לא הייתה כל סערה. הדייגים הודו לזקן ויצאו אל הסירה שלהם.
הזקן הוביל אותם עד החוף וכשהרימו את המפרש הניף את ידו, כאילו לפרידה. ואז רוח קלה מילאה את המפרש והסירה גלשה על ים שקט.

עוד באותו היום הגיעו הדייגים לכפר שלהם. בשמחה פגשו אותם חברים ומשפחות.
והדגה הספיקה עד תחילת העונה.
הכל טוב שנגמר טוב. אך הדייגים כבר לא שכחו את השיעור. מאז מילה של איש-הים היא חזקה כמו הקשרים שהם קושרים על החבלים שלהם.
גם אתם תזכרו את הסיפור. הרי לא רק אנשי הים חייבים לשמור את ההבטחות שלהם.